DOMSTOLENS DOM
AF 9. OKTOBER 1974 [1]

Caisse régionale d'assurance maladie de Paris mod Giuseppina Biason (anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Cour d'Appel de Paris)

Sag 24/74

Sammendrag

1. *Præjudicielle spørgsmål — en national lovs virkninger i forhold til fællesskabsretten — Domstolens kompetence — grænser*
   (EØF-traktatens artikel 177)

2. *Social sikring af vandrende arbejdstagere — social sikring og social forsorg — sondring — invalidepension — supplerende ydelse — ydelse efter artikel 1, litra s i forordning nr. 3 — modtager — flytning af bopæl til en anden medlemsstat — opretholdt fordel*
   (Forordning nr. 3; artikel 1, litra b; artikel 1, litra c; artikel 3; artikel 10, stk. 1)

1. Domstolen kan forsyne den nationale ret med fortolkningsmomenter fra fællesskabsretten, som kan vejlede den ved bedømmelsen af en national bestemmelses virkninger.

2. Såfremt en lovgivning, som på samme tid er beslægtet med den sociale sikringsordning og den sociale forsorg, har forladt den for forsorgen karakteristiske individuelle trangsvurdering og giver modtagerne en i loven defineret stilling, henhører den under de i fællesskabsforordningerne nævnte sociale sikringsordninger. En supplerende ydelse, som udbetales af en Fonds national de solidarité i forbindelse med en invalidepension til modtagerne af denne pension, udgør derfor i det omfang, hvori de pågældende har krav på denne fordel, en »ydelse« i den i artikel 1, litra s i forordning nr. 3 forudsatte betydning og henhører som følge heraf under denne forordnings saglige anvendelsesområde.

   I tilfælde af flytning af bopæl til en anden medlemsstat bevarer modtagerne nævnte fordel, selv om den supplerende ydelse ifølge den nationale lovgivning alene er forbeholdt personer, som er bosat i landet.

I sag nr. 24/74,

angående en anmodning, som i henhold til EØF-traktatens artikel 177 af Cour d'Appel i Paris er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for den nævnte ret mellem

1 — Processprog: Fransk.

CAISSE RÉGIONALE D'ASSURANCE MALADIE DE PARIS, Paris,

og

GIUSEPPINA BIASON, Pordenone (Italien),

at opnå en præjudiciel afgørelse om fortolkningen af bestemmelserne i Rådets forordning nr. 3 »om social sikring af vandrende arbejdstagere« med henblik på at fastlægge de regler, der finder anvendelse på udførsel af sociale ydelser

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten R. Lecourt, afdelingsformændene C. Ó Dálaigh og A. J. Mackenzie Stuart, dommerne A. M. Donner, R. Monaco (refererende), J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher og M. Sørensen,

generaladvokat: G. Reischl
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

Forelæggelseskendelsen og de skriftlige indlæg, der er afgivet i henhold til artikel 20 i statutten for EØF-Domstolen, kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og skriftvekslingen

1. Frk. Giuseppina Biason, italiensk statsborger, har siden den 15. juni 1971 fået udbetalt invalidepension i henhold til fransk lovgivning. Fra samme dato har hun desuden modtaget en »supplerende ydelse« fra Fonds national de solidarité, som er stiftet i Frankrig ved lov af 30. juni 1956.

Betingelserne for tildeling af denne ydelse er især fastsat ved art. L 685 i »code de la sécurité sociale« (den sociale sikringslov) (Journal officiel de la République française, 1956, nr. 294), efter hvilken der kan tildeles en supplerende ydelse til personer, der som følge af en

invaliditet, der nedsætter »arbejds- eller indtjeningsevnen« med 2/3, modtager en livsvarig ydelse. Mens art. 707 i denne lov i øvrigt bestemmer, at denne ydelse kun gælder for udlændinge under forbehold af undertegnelsen af en international overenskomst om gensidighed, har den franske lov af 2. august 1957 udstrakt begunstigelsen til personer, der modtager en invalidepension i henhold til en fransk social sikringsordning eller til en international overenskomst om gensidighed.

Den 15. maj 1972 underrettede frk. Biason la Caisse regionale d'assurance maladie i Paris (herefter kaldet la Caisse) om, at hun ændrede sin bopæl fra Frankrig til Italien. La Caisse meddelte hende, at den supplerende ydelse var frataget hende ex officio (fra den 1. april 1972) på grund af denne flytning.

Frk. Giuseppina Biason appellerede denne afgørelse til la Commission de Première instance du contentieux de la sécurité sociale i Paris, som ved afgørelse af 21. marts 1973 udsatte sagen og forelagde Domstolen spørgsmålet om, hvorvidt »en italiensk statsborger, som i Frankrig modtager den supplerende ydelse fra Fonds national de solidarité, og som er blevet frataget nævnte ydelse, kan generhverve den ved sin udrejse fra Frankrig, særlig i henhold til bestemmelserne i den fransk-italienske overenskomst (især art. 16) og overenskomst af 19. januar 1951 mellem Belgien, Frankrig og Italien«.

La Caisse indankede denne afgørelse for Cour d'Appel i Paris, idet den anførte, at frk. Biasons klage savnede fornødent grundlag. Frk. Biason fastholdt for sin del sit synspunkt, efter hvilket hun, til trods for at hun var bosat i Italien, kunne beholde sin ret i medfør af art. 16 i den fransk-italienske overenskomst af 31. marts 1948 om social sikring, artiklerne 7 og 10 a i den fransk-belgisk-italienske overenskomst af 19. januar 1951 og artiklerne 4 og 10 i forordning nr. 1408/71 fra Rådet for De europæiske Fællesskaber.

La Cour d'Appel de Paris opstillede en sondring mellem perioden efter den 1. oktober 1972, dato for ikrafttrædelsen af Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 »om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet«, og perioden forud for denne dato, hvor Rådets forordning nr. 3 »om social sikring af vandrende arbejdstagere« fandt anvendelse.

Angående perioden efter den 1. oktober 1972 fandt la Cour d'Appel, at la Caisse havde pligt til at betale den supplerende ydelse fra denne dato, idet en kapitalisering hverken var forekommet eller var mulig på det pågældende område.

Angående perioden 1 april 1972 — 1. oktober 1972 fastslog la Cour d'Appel, at det i overensstemmelse med bilag D til forordning nr. 3 kun var artiklerne 17 og 24 i den fransk-italienske overenskomst, der stadig var i kraft.

Da la Cour d'Appel fandt, at der herefter rejste sig et spørgsmål om fortolkning af den nævnte forordning, især dens artikel 2, stk. 1, litra b, besluttede den ved dom af 2. marts 1974 at udsætte sagen og i henhold til EØF-traktatens artikel 177 at forelægge Domstolen følgende spørgsmål:

»Kan en sikret, der får udbetalt invalidepension gennem sygeforsikringen på grundlag af arbejde som lønmodtager i en enkelt medlemsstat, hvor hun havde bopæl, og som i forbindelse med denne pension modtager en supplerende ydelse, i Italien få ret til ydelsen navnlig i henhold til bestemmelserne i den dagældende forordning nr. 3, artikel 2, stk. 1, litra b for så vidt angår perioden fra den 1. 4. 1972 til den 1. 10. 1972, i løbet af hvilken hun flyttede sin bopæl til Italien, og fortsætte med dér at oppebære den supplerende ydelse udover invalidepensionen?«

2. En genpart af forelæggelsesdommen er indgået til Domstolens justitskontor den 20. marts 1974.

Den franske regering, repræsenteret af Robert Luc, Frankrigs ambassadør i Lu-

xembourg, bistået af Guy de Lacharrière, direktør for udenrigsministeriets juridiske afdeling, Den italienske Republiks regering, repræsenteret af ambassadør Adolfo Maresca, bistået af advokat Ivo M. Braguglia, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af sin juridiske rådgiver, Richardt Larsen, som befuldmægtiget, bistået af Marie-José Jonczy, den juridiske tjeneste, har indgivet skriftlige indlæg i overensstemmelse med art. 20 i den protokol vedrørende statutten for Domstolen, der er et bilag til EØF-traktaten.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Indlæg afgivet i medfør af art. 20 i protokollen vedrørende statutten for Domstolen

A — *Indlæg afgivet af den franske regering*

Den franske regering finder, at lovgivningen vedrørende den supplerende ydelse fra le Fonds national de solidarité (herefter kaldet le Fonds) som værende en forsorgslovgivning falder uden for det materielle anvendelsesområde for fællesskabsforordningerne om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet.

Til støtte for denne anskuelse bemærker den franske regering, at den omhandlede supplerende ydelse ikke kan betegnes som en »social sikringsydelse«. Den sociale sikring er en beskyttelsesordning knyttet til begrebet erhvervsmæssig virksomhed, således at modtagerens tilhørsforhold til en social sikringsordning bestemmes på grundlag af en sådan virksomhed. Talrige bestemmelser i den sociale sikringslovgivning bekræfter denne konklusion.

Le Fonds derimod støtter sig ikke på begrebet erhvervsmæssig virksomhed.

Den sociale sikringslovs artikler L 685 og L 711-1 om den supplerende ydelse omhandler faktisk enhver »uden noget krav om virksomhed«. Den omstændighed, at de bestemmelser, der vedrører le Fonds, er indeholdt i den nævnte lovgivning, er ikke afgørende i det foreliggende tilfælde, eftersom denne lovtekst ikke omhandler den sociale sikringsordning alene, og talrige sociale sikringsbestemmelser desuden ikke er indeholdt heri.

Den pågældende supplerende ydelse er en forsorgsydelse baseret på det i præamblen til forfatningen af 1946 udtalte princip. Som sådan er denne ydelse underlagt tvangsbetingelser og har til formål at supplere de forskelligartede ydelser, såsom ydelserne ved invaliditet og alderdom, socialhjælpstillægget osv. Samtidig med at den føjer sig til andre ydelser, er den selvstændigt reguleret og har en egen juridisk natur.

Denne ydelse har aldrig været indeholdt i bilaterale overenskomster om social sikring. Dens tildeling til udlændinge er kun nævnt i særlige protokoller, der ikke har forbindelse med overenskomsterne. I det omfang den nævnte ydelse er knyttet til den hjælp, der ydes enhver franskmand med bopæl i Frankrig, kan den hverken udføres til fordel for franske statsborgere eller til fordel for udlændinge.

For så vidt den føjer sig til en invaliditetsydelse, henhører den nævnte ydelse, hvad angår dens tildeling til italienske statsborgere, under tillæg af 6. februar 1960 til den fransk-italienske protokol af 11. januar 1957.

Det er urigtigt at hævde, at dette tillæg, fordi det ikke er gentaget i bilag D til forordning nr. 3, er erstattet af denne forordning. Denne sidste teksts tavshed på dette punkt har en helt anden forklaring: eftersom den omtvistede ydelse som forsorgsydelse ikke henhører under nævnte forordning, var der ingen grund til at omtale den inden for rammerne af fællesskabsreglerne om social sikring.

Den franske regering, som er overbevist om, at den supplerende ydelse ikke henhører under art. 2, stk. 1, litra b) i forordning nr. 3, og at alene stk. 3 i samme artikel finder anvendelse i det foreliggende tilfælde, hævder, at de franske myndigheder altid har fastholdt denne opfattelse. Hvis disse havde skønnet, at deres holdning på dette punkt ikke var tilstrækkeligt klar, ville de ikke have undladt at præcisere den ved at få indført de nødvendige forbehold i forordningerne.

B — Indlæg afgivet af den italienske regering

Den italienske regering erklærer sig enig i den løsning, der er lagt til grund af den forelæggende ret, som med hensyn til sagens realitet for perioden efter den 1. oktober 1972 har fundet, at den supplerende ydelse fra Fonds National de Solidarité er en ydelse, som er omfattet af artikel 4, stk. 1, litra b) i forordning nr. 1408/71, og som også må falde ind under bestemmelserne i art. 10, stk. 1 i denne forordning.

Til støtte for denne løsning bemærker den italienske regering først, at den supplerende ydelse i henhold til den franske lov af 2. august 1967 tager sigte på at fuldstændiggøre den invalidepension, der ydes modtageren. Eftersom invalidepensionen har karakter af en social sikringsydelse, må samme karakter anerkendes for den supplerende ydelse, der skal forhøje den.

Den italienske regering bemærker desuden, at tilståelsen af ydelsen ikke afhænger af administrationens frie skøn, eftersom den pågældende har »krav« på den fra det øjeblik, han opfylder de i loven fastsatte betingelser for tildeling.

Efter at have konstateret, at den omstridte supplerende ydelse er omfattet af forordning nr. 1408/71, drager den italienske regering den slutning, at denne ydelse — for perioden før den 1. oktober 1972 — nødvendigvis henhører under forordning nr. 3, idet disse to forordninger på dette punkt har samme rækkevidde.

På samme måde: princippet om udførsel af denne ydelse, der finder anvendelse inden for rammerne af forordning nr. 1408/71, finder ligeledes anvendelse inden for rammerne af forordning nr. 3. Selv om det er rigtigt, at ordlyden af art. 10, stk. 1 i sidstnævnte forordning ikke er fuldstændig identisk med ordlyden af art. 10, stk. 1 i forordning nr. 1408/71, skyldes denne forskel kun tekniske eller redaktionelle årsager og har ingen materiel betydning. Begge bestemmelser er i virkeligheden udtryk for det princip, der er udtrykt i traktatens art. 51, litra b.

På grundlag af disse bemærkninger og efter at have anført, at invalidepension, indbefattet »alle forhøjelser, opskrivningstillæg eller andre tillæg« [1] (art. 1, litra s i forordning nr. 3), falder ind under forordning nr. 3 og dermed under bestemmelserne i artikel 10, stk. 1 i denne, foreslår den italienske regering, at der gives følgende svar på det stillede spørgsmål:

»I overensstemmelse med forordning nr. 3 og forordning nr. 1408/71 kan invalidepensioner, herunder de ydelser, der skal bevare eller forbedre erhvervsevnen, ikke nedsættes, ændres, stilles i bero, inddrages eller beslaglægges som følge af, at den berettigede er bosat i en anden medlemsstat end den, hvori den institution, som det påhviler at udrede ydelsen, er beliggende«.

C — Indlæg afgivet af EF-Kommissionen

Kommissionen finder, at det af den pågældende dommer stillede spørgsmål rejser tre fundamentale problemer.

Det første er, om forordning nr. 3 finder anvendelse på en arbejdstager, der kun har haft arbejde som lønmodtager i en enkelt medlemsstat. Det andet, om den supplerende ydelse fra le Fonds er en socialydelse i forordning nr. 3's betydning.

Endelig er det tredje spørgsmålet, om den omstændighed, at en ydelse er

1 — Det danske socialministeriums oversættelse af februar 1962.

dækket af forordning nr. 3, i sig selv indebærer, at den kan eksporteres.

Hvad angår det første problem må løsningen findes i Domstolens praksis, hvoraf det fremgår, at forordning nr. 3 finder anvendelse på arbejdstagere, som har været undergivet lovgivningen i en enkelt medlemsstat.

Hvad angår det andet og tredje problem er den sondring, som Cour d'Appel i Paris har opstillet mellem den periode, i hvilken forordning nr. 3 fandt anvendelse, og den periode, hvor forordning nr. 1408/71 gælder, ikke velbegrundet, idet de to forordningers bestemmelser på det omtvistede punkt har samme rækkevidde både angående realiteten og angående de pågældende ydelser.

Det er derfor rigtigst at behandle disse to problemer i forhold til begge forordninger og ikke at begrænse undersøgelsen til kun at omfatte forordning nr. 3.

Angående problemet om den supplerende ydelses *karakter* anfører Kommissionen, at ordningen, som er indført af le Fonds, på talrige punkter ligner den ordning ifølge belgisk lovgivning med en garanteret mindsteindkomst, som Domstolen har haft til behandling i sin dom af 22. juni 1972 i Frilli-sagen (sag nr. 1/72, Recueil 1972, s. 457). Den indrømmer i virkeligheden modtagerne »en i loven fastlagt stilling, som giver dem krav på en ydelse svarende til [en] alderspension«, en ydelse som i øvrigt har til formål at »sikre modtagerne af utilstrækkelige socialsikringsydelser et indkomsttilskud«. Endvidere er denne ordning indført og reguleret ved bestemmelser, som er optaget i den franske lov om social sikring, og den hører til de sociale sikringsordninger, på hvilke de europæiske midlertidige aftaler og den europæiske overenskomst om social sikring finder anvendelse.

Af alle de nævnte grunde kan man drage den slutning, at den omtvistede supplerende ydelse for arbejdstagere og dermed ligestillede, der er nævnt i forordningerne nr. 3 og 1408/71, og som i Frankrig modtager en invaliditets- eller alderdomsbegunstigelse, udgør en ydelse ved invaliditet eller alderdom som nævnt i art. 2, stk. 1, litra c eller b i forordning nr. 3 samt i art. 4, stk. 1, litra c eller b i forordning nr. 1408/71. Betingelsen om gensidighed kan ikke stilles for statsborgerne i medlemsstaterne.

Hvad angår problemet om udførsel af en sådan ydelse sondrer Kommissionen mellem to sociale sikringssystemer. Efter det første, som er det klassiske system, har den sociale sikring til formål at sikre den pågældende en indkomst, der er afpasset efter den tidligere løn, idet de sociale sikringsydelser og især pensionerne må betragtes som en løn med opsat udbetaling. Dette system, der især kendes i de oprindelige medlemsstater, fører nødvendigvis til princippet om udførsel af de kontantydelser, som ydes i henhold til beskæftigelseslandets lovgivning.

Som følge af de nye medlemsstaters tiltrædelse og udviklingen af de oprindelige medlemsstaters lovgivninger oplever man for tiden, at man går mere og mere bort fra den klassiske opfattelse af den sociale sikring, således at man nærmer sig et andet system, efter hvilket den sociale sikring har til formål at sikre alle medlemmer af et nationalt samfund eller — for visse af disse lovgivningers vedkommende — alle, som er bosat der, en mindsteindtægt i et sådant system, som består i, at fordringerne på beskæftigelseslandet opfyldes af bopælslandet, fremtræder princippet om udførsel af ydelserne ikke som en nødvendig bestanddel.

Det er netop tilfældet med hensyn til ordninger svarende til den, der gælder for le Fonds national de solidarité. Selve den omstændighed, at de heri fastsatte ydelser opretholder trang som et væsentligt kriterium og således indgår som del af den sociale forsorg, viser i virkeligheden, at disse ordninger er udtryk for en form for solidaritet inden for det nationale samfund; en solidaritet om hvilken man kan spørge sig selv, om den også bør omfatte de medlemmer, nationale eller ej, som efter at have bosat sig i et andet land ikke mere tager del i dette sam-

funds liv. Endvidere kan anvendelsen af princippet om udførsel af ydelserne ikke undgå at skabe tekniske vanskeligheder i sådanne ordninger for så vidt angår ansættelsen af den pågældendes indtægter, når denne bor i en anden medlemsstat, mulighederne for tilbagesøgning gennem de forsørgerpligter, der påhviler den pågældendes familiemedlemmer, eller gennem hans arv samt ydelsernes fordeling, såfremt der i den medlemsstat, hvor den pågældende er bosat, også gælder en sådan ordning.

Efter at have konstateret, at Domstolens praksis ikke synes at frembyde afgørende momenter for vurderingen af det foreliggende tilfælde, bemærker Kommissionen følgende: selv om det generelle problem om udførsel af ydelser svarende til den omtvistede supplerende ydelse ikke kan afgøres inden for rammerne af forordningerne nr. 3 og 1408/71, er det dog muligt at antage, at ydelsen, når den tager sigte på at forhøje en invaliditetsydelse, som skal betales af den samme medlemsstat, og modtageren er bosat i denne stat på tidspunktet for forsikringsbegivenheden, for så vidt angår de personer, der er omfattet af forordningerne nr. 3 og 1408/71, må anses for en ydelse ved invaliditet i den betydning, der er forudsat i disse forordninger, og som følge heraf falder ind under bestemmelserne i deres artikel 10, stk. 1. På grundlag af disse bemærkninger foreslår Kommissionen, at der gives følgende svar på det stillede spørgsmål:

»Den supplerende ydelse, som en medlemsstats lovgivning hjemler, og som sikrer invaldepensionister med bopæl i denne stat en mindsteinvalidepension, skal for de i forordningerne nr. 3 og 1408/71 nævnte arbejdstagere og dermed ligestillede, som i den samme stat nyder godt af en invalidepension gennem sygeforsikringen, betragtes som en ydelse ved invaliditet i den betydning, der er forudsat i artikel 2, stk. 1, litra b resp. artikel 4, stk. 1, litra b i de samme forordninger. Når modtageren på tidspunktet for forsikringsbegivenheden er bosat i den kompetente medlemsstat, kan denne ydelse følgelig i overensstemmelse med artiklerne 10, stk. 1 i forordningerne nr. 3 og nr. 1408/71 ikke nedsættes, ændres, stilles i bero, inddrages eller beslaglægges som følge af, at den berettigede er bosat i en anden medlemsstat end den, hvori den institution, som det påhviler at udrede ydelsen, er beliggende«.

III — Mundtlig forhandling

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber har afgivet mundtligt indlæg i retsmødet den 9. juli 1974.

Dette indlæg har ikke føjet nye momenter til indlægget under skriftvekslingen.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 17. september 1974.

Præmisser

1 Ved dom af 2. marts 1974, indgået til Domstolens justitskontor den 20. samme måned, har la Cour d'Appel de Paris i henhold til EØF-traktatens art. 177 anmodet Domstolen om at træffe afgørelse om, hvorvidt en person, der får udbetalt invalidepension gennem sygeforsikringen på grundlag af arbejde som lønmodtager i en enkelt medlemsstat, hvor han havde bopæl, og som i forbindelse med denne pension modtager en supplerende ydelse, kan bevare denne begunstigelse i en anden medlemsstat i henhold til bestem-

melserne i den dagældende forordning nr. 3, art. 2, stk. 1, litra b for så vidt angår perioden fra den 1. april 1972 til den 1. oktober 1972, i løbet af hvilken han flyttede sin bopæl til en anden medlemsstat, og fortsætte med dér at oppebære den supplerende ydelse udover invalidepensionen.

2 Det fremgår af sagens akter, at frk. Biason, der siden den 15. juni 1971 har fået udbetalt invalidepension gennem den franske socialordning, fra samme dato fra en i Frankrig ved lov af 30. juni 1956 stiftet Fonds National de solidarité har modtaget en supplerende ydelse, der tildeles personer, der som følge af en invaliditet, som nedsætter arbejdsevnen med to tredjedele, modtager en livsvarig ydelse, forudsat de er bosat i Frankrig;

3 efter at den pågældende havde flyttet sin bopæl til Italien, blev ydelsen frataget hende i henhold til bestemmelserne i den franske lovgivning og i tillægget til den fransk-italienske protokol af 11. januar 1957;

4 det stillede spørgsmål drejer sig hovedsageligt om, hvorvidt denne ydelse i medfør af Rådets forordning nr. 3 kan kræves, når den pågældende er bosat i en anden medlemsstat;

5 for besvarelsen af dette spørgsmål er det i første række afgørende, om den omtvistede ydelse falder ind under anvendelsesområdet for forordning nr. 3;

6 selv om Domstolen inden for denne sags rammer ikke nærmere kan bestemme den omtalte ydelse i forhold til den franske lovgivning, kan den imidlertid forsyne den nationale ret med fortolkningsmomenter fra fællesskabsretten, som kan vejlede den ved bedømmelsen af nævnte lovgivnings virkninger.

7 I henhold til art. 1, litra b i forordning nr. 3 finder denne forordning anvendelse på alle de lovgivninger i medlemsstaterne, som vedrører de i art. 2, stk. 1 og 2 nævnte »sociale sikringsordninger eller sikringsgrene«;

8 i henhold til sidstnævnte artikels stk. 3 finder forordningen til gengæld ikke anvendelse på »offentlig social og sundhedsmæssig forsorg«.

9 Selv om det med hensyn til denne forordnings anvendelse kan forekomme ønskværdigt at foretage en skarp sondring mellem de legale ordninger, som vedrører henholdsvis den sociale sikring og forsorgen, kan man ikke udelukke muligheden for, at en lovgivning på grund af dens personkreds, formål og nærmere regler samtidig er beslægtet med begge disse kategorier og således unddrager sig enhver almen klassificering;

10 såfremt en sådan lovgivning, som har forladt den for forsorgen karakteristiske individuelle trangsvurdering, giver modtagerne en i loven defineret stilling, henhører den under de i fællesskabsforordningerne nævnte sociale sikringsordninger;

11 dette vil være tilfældet, såfremt en lovgivning fastsætter supplerende ydelser, hvis størrelse bestemmes på grundlag af en vis invaliditetsgrad, og som tager sigte på at forhøje invalidepensionsbeløbet;

12 den omstændighed, at den samme lov også omhandler personer, som modtager ydelser, der kan være beslægtede med forsorgsbegrebet, kan i forhold til fællesskabsforordningerne ikke ændre den egentlige karakter af social sikring, som en ydelse har, når den er knyttet til en invalidepension, til hvilken den retligt udgør et accessorium.

13 I henhold til art. 2, stk. 1, litra b i forordning nr. 3 finder denne forordning anvendelse på alle »ydelser ved invaliditet, herunder ydelser, der tager sigte på at bevare eller forbedre erhvervsevnen«;

14 ifølge art. 1, litra s i samme forordning skal udtrykket ydelser forstås videst muligt som samtlige ydelser »inklusive den del af dem, der afholdes af offentlige midler, og alle forhøjelser, opskrivningstillæg eller andre tillæg«;

15 for en arbejdstager eller en dermed ligestillet, som i en medlemsstat modtager en invalidepension, henhører en lovgivning, der i forbindelse med denne pension sikrer ham et af loven værnet krav på en supplerende ydelse, for denne arbejdstagers vedkommende følgelig under området for social sikring i den betydning, der er forudsat i traktatens artikel 51 og denne bestemmelses gennemførelseslovgivning;

16 det må derfor antages, at en supplerende ydelse, som udbetales af en Fonds national de solidarité, og som i kraft af en national lovgivning ydes i forbindelse med en invalidepension til de modtagere heraf, hvis erhvervsevne er nedsat med to tredjedele, for så vidt som de pågældende har et i loven værnet krav på tildeling af en sådan fordel, udgør en »ydelse« i den i artikel 1, litra s i forordning nr. 3 forudsatte betydning og som følge heraf henhører under denne forordnings saglige anvendelsesområde.

17 Der skal herefter svares på spørgsmålet om, hvorvidt en sådan ydelse kan inddrages som følge af, at modtageren har flyttet sin bopæl til en anden medlemsstat end den, i hvilken hun har erhvervet ret, når den nationale lovgivning kun hjemler denne ydelse til personer, der er bosat i landet.

18 I henhold til art. 10, stk. 1 i forordning nr. 3 kan de pensioner og ydelser ved dødsfald, der udbetales i henhold til lovgivningen i en eller flere medlemsstater, ikke nedsættes, ændres, stilles i bero, inddrages eller beslaglægges som følge af, at den berettigede er bosat i en anden medlemsstat end den, hvori den institution, som det påhviler at udrede ydelsen, er beliggende;

19 samme artikels stk. 2 præciserer, at den nævnte bestemmelse ikke finder anvendelse på bestemt angivne ydelser, »for så vidt de er anført i bilag E til nærværende forordning«;

20 dette bilag, som opregner de »ydelser, som ikke betales til udlandet«, nævner for Frankrigs vedkommende kun »ydelser til ældre arbejdstagere«;

21 den af den nationale dommer omtalte ydelse henhører ikke under denne kategori.

22 En sikret, der får udbetalt invalidepension gennem sygeforsikringen på grundlag af arbejde som lønmodtager i en enkelt medlemsstat, hvor han havde bopæl, og som i forbindelse med denne pension modtager en supplerende ydelse, bevarer følgelig retten hertil i tilfælde af flytning af bopæl til en anden medlemsstat, for så vidt nævnte ydelse henhører under anvendelsesområdet for forordning nr. 3, selv om den ifølge den nationale lovgivning alene er forbeholdt personer, som er bosat i landet.

Vedrørende sagsomkostningerne

23 De udgifter, der er afholdt af Den franske Republik, Den italienske Republik og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, der alle har indgivet indlæg til Domstolen, kan ikke godtgøres;

24 da retsforhandlingerne i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

med hensyn til det spørgsmål, som er forelagt den af la Cour d'Appel i Paris ved dom af 2. marts 1974, for ret:

en sikret, der får udbetalt invalidepension gennem sygeforsikringen på grundlag af sit arbejde som lønmodtager i en enkelt medlemsstat, hvor han havde bopæl, og som i forbindelse med denne pension modtager en supplerende ydelse, bevarer retten hertil i tilfælde af flytning af bopæl til en anden medlemsstat, for så vidt nævnte ydelse henhører under anvendelsesområdet for forordning nr. 3, selv om den ifølge den nationale lovgivning alene er forbeholdt personer, som er bosat i landet.

Lecourt Ó Dálaigh Mackenzie Stuart Donner Monaco
Mertens de Wilmars Pescatore Kutscher Sørensen

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 9. oktober 1974.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident